

สวัสดิการสังคมของเด็กและเยาวชน: ความเหลื่อมล้ำ การเข้าถึงและโอกาส Social welfare of children and youth: Inequality, Accessibility and Opportunity

ดร. นิภาพรณ เจนสันติกุล*

บทคัดย่อ

บท ความวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์สถานการณ์การจัดสวัสดิการสังคมสำหรับเด็กและเยาวชนและนำเสนอแนวทางการจัดสวัสดิการสังคมที่เหมาะสมเพื่อลดความเหลื่อมล้ำในโอกาสและการเข้าถึงสำหรับเด็กและเยาวชน ผลการวิเคราะห์ พบว่า ๑) การจัดสวัสดิการสังคมสำหรับเด็กและเยาวชนยังประสบปัญหาด้านกลไกการบริหารจัดการองค์กรและการจัดการกองทุนสำหรับการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับเด็กและเยาวชน

* อาจารย์ประจำสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

๒) แนวทางการจัดสวัสดิการที่เหมาะสม คือ ควรมีการแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ขององค์กร และควรกำหนดสิทธิและโอกาสในการเข้าถึงการจัดสวัสดิการของรัฐตามแนวคิดความเป็นธรรมที่ให้ความสำคัญกับสิทธิของพลเมืองและการมีส่วนร่วมของประชาชน

Abstract

This academic article aims to analyze the situation of social welfare for children and youth, and to propose appropriate social welfare approaches to reduce disparities in opportunities and access for children and youth. The results of the analysis were as follows: 1) Social welfare for children and youth also faced organizational management problems and fund management problem. 2) Appropriate welfare guidelines should be amended to include relevant legislation on the role of the organization and determined the rights and opportunity to access public welfare follow the concept of fairness, which attaches importance to the rights of citizens and the participation of the people.

บทนำ

จากการศึกษาการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทยที่ผ่านมา พบว่า กระบวนการพัฒนาประเทศก่อให้เกิดผลกระทบและประสบปัญหาในด้านต่าง ๆ ดังนี้

- ๑) ปัญหาเรื่องการกระจายรายได้ที่ไม่เท่าเทียมกันตลอดช่วงเวลาสามสิบปีที่ผ่านมา
- ๒) ความเหลื่อมล้ำในการถือครองปัจจัยการผลิตทั้งในระดับภูมิภาคและในระดับช่วงรายได้ต่าง ๆ ของครัวเรือน และนโยบายสนับสนุนการลงทุนที่เน้นการใช้เครื่องจักรและปัจจัยทุน จะสร้างประโยชน์ให้กับผู้เป็นเจ้าของปัจจัยทุนมากกว่าแรงงาน และ
- ๓) นโยบายสวัสดิการสังคมแบบแรกของประเทศไทยที่ให้บริการแบบถ้วนหน้า (universal coverage) (อารยะ ปรีชาเมตตา, ๒๕๕๘, น. ๕-๖) ส่งผลให้ประเทศมีความเหลื่อมล้ำของการกระจายรายได้ตลอดระยะเวลา ๔ ทศวรรษ นับตั้งแต่การพัฒนาประเทศตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ พบว่า รัฐบาลเริ่มตระหนักในความสำคัญของการกระจายรายได้ในช่วงระยะเวลา ๒๕ ปี โดยที่ผ่านมา รัฐบาลได้กำหนดเป้าหมายการกระจายรายได้ การลดช่องว่างฐานะทางเศรษฐกิจ และมาตรการส่งเสริมการกระจายรายได้เป็นครั้งแรกในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๒๐-๒๕๒๔) ต่อมาในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๕ และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๖ มีการกล่าวถึงเป้าหมายการแก้ไขปัญหาความยากจนซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของปัญหาการกระจายรายได้ตลอดจนเป้าหมายการกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาคและการพัฒนาชนบท (จิระ บุรีคำ, ม.ป.ป.)

สำหรับสถานการณ์ความเหลื่อมล้ำของประเทศไทย เมื่อพิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์ความไม่เสมอภาค (Gini coefficient) ระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๓๑-๒๕๕๗ พบว่าความเหลื่อมล้ำทางรายได้ในภาพรวมทั่วประเทศลดลงตลอดในช่วงระยะเวลาดังกล่าวจาก ๐.๔๓๙ ในปี พ.ศ. ๒๕๓๑ เหลือเพียง ๐.๓๗๑ ในปี พ.ศ. ๒๕๕๗ อย่างไรก็ตาม พบว่ามีบางช่วงเวลาที่สถานการณ์ความเหลื่อมล้ำแย่ลง เช่น ระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๔๑-๒๕๔๕ ดัชนีดังกล่าวเพิ่มขึ้นจาก ๐.๔๐๙ เป็น ๐.๔๒๕ ซึ่งอาจเป็นผลกระทบจากวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจทำให้กลุ่มผู้มีรายได้น้อยมีมาตรฐานการครองชีพที่ต่ำลง (วรรณพงษ์ ด้วงคงโรจน์, ๒๕๖๐, น. ๓๒) และเมื่อทำการทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับการลดความเหลื่อมล้ำในการ

จัดสวัสดิการสำหรับเด็กและเยาวชน พบว่า ความเหลื่อมล้ำของประเทศไทยยังคงเป็น ปัญหาสำคัญที่แม้ว่ารัฐบาลจะดำเนินการมาตรการต่าง ๆ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำ แต่ผลการดำเนินงานที่ผ่านมายังพบว่า ความเหลื่อมล้ำของประเทศไทยมีความรุนแรงกว่า ประเทศ Asian NIEs อย่างชัดเจนแสดงว่าโครงสร้างอำนาจทางการเมืองของไทยมีการ กระจุกตัว นอกจากนี้ในขณะที่เศรษฐกิจไทยขยายตัวในอัตราเฉลี่ยต่ำกว่าประเทศ NIEs มีสัดส่วนที่เป็น unproductive rents มากกว่า ซึ่งส่งผลให้การมีส่วนร่วมในการขยายตัวทาง เศรษฐกิจ (inclusive growth) หย่อนกว่าประเทศ NIEs (สมชัย จิตสุชน, ๒๕๕๘) ในด้าน การจัดสวัสดิการสำหรับเด็กและเยาวชน พบว่า ตั้งแต่ปี ๒๕๕๙ เป็นต้นมา มีการจัดสรร สวัสดิการให้กับเด็กแรกคลอดในครอบครัวที่ยากจนผ่านโครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดู เด็กแรกเกิด โดยให้เงินอุดหนุนแก่เด็กแรกเกิดที่อยู่ในครัวเรือนยากจน และครัวเรือน ที่เสี่ยงต่อความยากจน ตั้งแต่แรกเกิดถึงอายุ ๓ ปี รายละ ๖๐๐ บาทต่อคนต่อเดือน ทั้งนี้ได้มีการเปิดให้ลงทะเบียนแล้วจำนวน ๒ ครั้ง คือ ในปีงบประมาณ ๒๕๕๙ ช่วงเวลา เด็กเกิดระหว่างวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๘ - ๓๐ กันยายน ๒๕๕๙ เปิดลงทะเบียนเมื่อวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๕๙ - ๓๐ กันยายน ๒๕๕๙ และครั้งที่ ๒ ปีงบประมาณ ๒๕๖๐ ช่วงเวลาเด็กเกิดระหว่างวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๙ - ๓๐ กันยายน ๒๕๖๐ เปิดลงทะเบียน เมื่อวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๕๙ - ๓๐ กันยายน ๒๕๖๐ โดยมียอดผู้มาลงทะเบียนและมีสิทธิ ได้รับเงินสะสมถึงวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๖๐ จำนวน ๒๒๑,๙๘๑ คน (สำนักงาน คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, ๒๕๖๐, ๒-๔) อย่างไรก็ตาม แม้จะมีการลงทะเบียนและดำเนินการจัดสวัสดิการให้กับเด็กแรกคลอดในครอบครัวที่ยากจน แต่ลักษณะของการจัดสวัสดิการดังกล่าวเป็นการสงเคราะห์และยังไม่มีติดตามผลการใช้ งบประมาณเพื่อประเมินประสิทธิภาพของการดำเนินโครงการ

นอกจากนี้ หากพิจารณาในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ พบว่า มีบทบัญญัติการคุ้มครองสิทธิของกลุ่มคนไร้หลายมาตรา อาทิ มาตรา ๒๗ ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน มาตรา ๕๔ กำหนดให้รัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคน ได้รับการศึกษาเป็นเวลาสิบสองปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมี คุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย และมาตรา ๗๑ รัฐพึงให้ความช่วยเหลือเด็ก เยาวชน สตรี

ผู้สูงอายุ คนพิการ ผู้ยากไร้ และผู้ด้อยโอกาส ให้สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีคุณภาพ และคุ้มครองป้องกันมิให้บุคคลดังกล่าวถูกใช้ความรุนแรงหรือปฏิบัติอย่างไม่เป็นธรรม รวมถึงตลอดทั้งให้การบำบัด พิ้นฟูและเยียวยาผู้ถูกกระทำการดังกล่าว ในการจัดสรรงบประมาณ รัฐพึงคำนึงถึงความจำเป็นและความต้องการที่แตกต่างกันของเพศ วัย และสภาพของบุคคล ซึ่งแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐดังกล่าวมีวัตถุประสงค์เพื่อให้อาชีพและเยาวชนเข้าถึงสิทธิและมีระบบการจัดสวัสดิการที่เหมาะสม ซึ่งหลังจากการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ปี ๒๕๔๐ เป็นต้นมา สถานการณ์การ “เข้าถึง” สิทธิพื้นฐานสำหรับเด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ ในกลุ่มที่มีรายได้น้อยดีขึ้นมาก

บทความวิชานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์สถานการณ์การจัดสวัสดิการสังคมสำหรับเด็กและเยาวชน และนำเสนอแนวทางการจัดสวัสดิการสังคมที่เหมาะสมเพื่อลดความเหลื่อมล้ำในโอกาสและการเข้าถึงสำหรับเด็กและเยาวชน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชน

๑. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ มีบทบัญญัติการคุ้มครองสิทธิของประชาชนไว้หลายมาตรา ดังนี้

มาตรา ๒๗ ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน

มาตรา ๕๔ รัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลาสิบสองปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย

มาตรา ๗๑ รัฐพึงให้ความช่วยเหลือเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ ผู้ยากไร้ และผู้ด้อยโอกาส ให้สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีคุณภาพ และคุ้มครองป้องกันมิให้บุคคลดังกล่าวถูกใช้ความรุนแรงหรือปฏิบัติอย่างไม่เป็นธรรม รวมถึงตลอดทั้งให้การบำบัด พิ้นฟูและเยียวยาผู้ถูกกระทำการดังกล่าว ในการจัดสรรงบประมาณ รัฐพึงคำนึงถึงความจำเป็นและความต้องการที่แตกต่างกันของเพศ วัย และสภาพของบุคคล

๒. อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก

อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (Convention on the Rights of the Child) ซึ่งเป็นกฎหมายระหว่างประเทศที่ได้กำหนดสิทธิพื้นฐานของเด็กไว้ ๔ ประการ คือ

(๑) สิทธิที่จะมีชีวิตรอด เป็นสิทธิที่จะได้รับการเลี้ยงดูทั้งทางร่างกาย จิตใจ ตลอดจนที่อยู่อาศัยให้เกิดความปลอดภัย และต้องได้รับการดูแลด้านสุขภาพจากบริการทางการแพทย์

(๒) สิทธิที่จะได้รับการพัฒนา เด็กทุกคนต้องได้รับสิทธิรับการศึกษาคที่ดี ได้รับโภชนาการที่เหมาะสม

(๓) สิทธิที่จะได้รับความคุ้มครอง เป็นสิทธิที่เด็กทุกคนจะได้รับความคุ้มครองให้รอดพ้นจากการทารุณทุกรูปแบบ เช่น การทำร้าย การนำไปขาย ใช้แรงงานเด็ก หรือแสวงหาประโยชน์มิชอบจากเด็ก

(๔) สิทธิที่ในการมีส่วนร่วม มีสิทธิที่จะแสดงออกและแสดงความคิดเห็นต่อสังคมในเรื่องที่มีผลกระทบต่อเด็ก กฎหมายสิทธิเด็กดังกล่าวปัจจุบันหลายประเทศได้ยอมรับและนำมาอนุวัติบัญญัติเป็นกฎหมายภายในของแต่ละประเทศสมาชิกเป็นจำนวนมาก และประเทศไทยก็รับหลักการดังกล่าวมาบัญญัติเป็นกฎหมายภายในชื่อว่า พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖ ได้บัญญัติหลักเกณฑ์ในการสงเคราะห์คุ้มครองสวัสดิภาพ และป้องกันการละเมิดสิทธิเด็กไว้หลายประการ ครอบคลุมสิทธิเด็กตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กข้างต้น โดยสรุปประเด็นสำคัญดังนี้

- คณะกรรมการคุ้มครองเด็ก กฎหมายกำหนดให้มีคณะกรรมการทำหน้าที่ดำเนินการและให้คำปรึกษาแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในเรื่องการสงเคราะห์คุ้มครองสวัสดิภาพ และส่งเสริมความประพฤติเด็ก เพื่อดำเนินการให้การคุ้มครองสิทธิเด็กเกิดเป็นรูปธรรมและมีประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง

- การปกป้องคุ้มครองเด็ก กฎหมายได้กำหนดหน้าที่ของผู้ปกครองและบุคคลผู้เกี่ยวข้องให้ต้องปฏิบัติต่อเด็กที่เหมาะสมไว้อย่างชัดเจน และผู้ฝ่าฝืนย่อมมีโทษทั้งทางปกครองและทางอาญา เช่น ผู้ปกครอง กฎหมายกำหนดหน้าที่ต้องให้การอุปการะเลี้ยงดู อบรมสั่งสอน และพัฒนาเด็กที่อยู่ในความปกครองดูแลของตนตามสมควร

แก่ชนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมแห่งท้องถิ่น และต้องคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กที่อยู่ในความปกครองดูแลของตนมิให้ตกอยู่ในภาวะอันน่าจะเกิดอันตรายแก่ร่างกายหรือจิตใจ (ณัฐฐ์ ตุ่มภู, ๒๕๕๓)

๓. พระราชบัญญัติส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม พ.ศ. ๒๕๔๖

ธนาชัย สุนทรอนันตชัย (๒๕๕๙, น. ๕๓-๕๕) ได้สรุปสาระสำคัญของพระราชบัญญัติส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม พ.ศ. ๒๕๔๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติมไว้ว่าเป็นกฎหมายแม่บทในการจัดสวัสดิการสังคมทั้งในส่วนของภาครัฐและภาคเอกชนในประเทศไทย มีเจตนารมณ์ในการส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคคลครอบครัว ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและองค์กรอื่นได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดสวัสดิการสังคม โดยมุ่งเน้นให้เกิดประโยชน์ในการเสริมสร้างความมั่นคงทางสังคมให้ไปอย่างทั่วถึง เหมาะสม และเป็นธรรม พระราชบัญญัติฉบับนี้ได้ให้นิยามความหมายของ “สวัสดิการสังคม” ว่าหมายถึง “ระบบการจ้ดบริการทางสังคมซึ่งเกี่ยวกับการป้องกันการแก้ไขปัญหา การพัฒนา และการส่งเสริมความมั่นคงทางสังคม เพื่อตอบสนองความจำเป็นขั้นพื้นฐานของประชาชน ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีและพึ่งตนเองได้อย่างทั่วถึง เหมาะสม เป็นธรรม และให้เป็นไปตามมาตรฐานทั้งทางด้านการศึกษาสุขภาพอนามัย ที่อยู่อาศัย การทำงานและการมีรายได้ นันทนาการ กระบวนการยุติธรรม และบริการทางสังคมทั่วไป โดยคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิที่ประชาชนจะต้องได้รับ และการมีส่วนร่วมในการจัดสวัสดิการสังคมทุกระดับ” ภายใต้ให้นิยามความหมายดังกล่าว มีแนวคิดพื้นฐานสำคัญที่อยู่เบื้องหลังนิยามการจัดสวัสดิการสังคมข้างต้น ๔ แนวคิด ดังนี้

๓.๑ แนวคิดความต้องการของมนุษย์ที่เน้นการตอบสนองความต้องการจำเป็นขั้นพื้นฐานของมนุษย์ผ่านทางโครงการ/บริการ/รูปแบบการจัดสวัสดิการกับกลุ่มเป้าหมายทางสังคม มีการกำหนดขอบเขตของบริการทางสังคมกับการจัดสวัสดิการขั้นพื้นฐานที่มุ่งสนองความต้องการของประชาชนผู้ให้บริการโดยเฉพาะด้านปัจจัยสี่ ได้แก่ อาหาร เครื่องนุ่งห่มยารักษาโรค และที่อยู่อาศัยที่คำนึงถึงความต้องการของแต่ละกลุ่มเป้าหมายด้วย เช่น เด็ก ผู้สูงอายุ คนพิการ เป็นต้น

๓.๒ แนวคิดสิทธิมนุษยชนเป็นการพิจารณาสิทธิตามธรรมชาติที่ติดตัวมนุษย์มาตั้งแต่กำเนิด มนุษย์ทุกคนมีคุณค่าในฐานะความเป็นมนุษย์ หรือที่เรียกกันว่าศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ แม้มนุษย์จะมีความแตกต่างกันก็ตามแต่ทุกคนมีค่าเหมือนกัน สิทธิมนุษยชนมีลักษณะที่เป็นสากล ไร้พรมแดน และไม่สามารถถ่ายโอนให้แก่กันได้ โดยต้องคำนึงถึงความเสมอภาคและห้ามการเลือกปฏิบัติ ตลอดจนการมีส่วนร่วมของมนุษย์และการเป็นส่วนหนึ่งของสิทธินั้น ดังนั้นการนำแนวคิดสิทธิมนุษยชนมาใช้ในการจัดสวัสดิการสังคมจึงเป็นการส่งเสริมให้การดำเนินงานด้านสวัสดิการสังคมนั้นต้องคำนึงและไปให้ถึงกลุ่มเป้าหมายทุกกลุ่ม

๓.๓ แนวคิดความเป็นธรรมในสังคมเป็นการพิจารณาความเท่าเทียมและการจัดสรรสวัสดิการสังคมโดยไม่เลือกปฏิบัติ ตลอดจน ทั้งนี้ควรมีการพิจารณาความเสมอภาคและความเป็นธรรมในสังคมควบคู่กัน โดยความเสมอภาค คือ การปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกันโดยมิได้คำนึงถึงข้อแตกต่างใด ๆ เช่น บุคคลทุกคนจะต้องเสียภาษีอย่างเท่าเทียมกันหมดโดยมิได้คำนึงถึงรายได้ของบุคคลนั้น หรือว่าทุกคนจะต้องได้รับสิทธิเรียกร้องในการได้รับความสงเคราะห์อย่างเท่าเทียมกัน และพิจารณาความเป็นธรรมในสังคม คือ การพิจารณาถึงความแตกต่างของแต่ละบุคคลก่อน ซึ่งถ้าหากบุคคลแต่ละคนมีความแตกต่างกันแล้วการจัดสรรทรัพยากรหรือการได้รับความช่วยเหลือย่อมแตกต่างกันไปด้วย เพื่อให้ทุกคนได้รับสิทธิเสรีภาพอย่างเสมอภาคกันอย่างทั่วถึง (ธนาชัย สุนทรอนันตชัย, ๒๕๕๙)

๓.๔ แนวคิดความมั่นคงของมนุษย์ ซึ่งได้นิยามความหมายความมั่นคงของมนุษย์ไว้ ๒ มิติ ได้แก่ มิติแรก คือ ความปลอดภัยจากภาวะคุกคาม (Freedom from Fear) ที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องยาวนาน เช่น ความหวาดหวั่น โรคภัยไข้เจ็บ และการกดขี่ปราบปราม และมิติที่สอง คือ การได้รับการปกป้องคุ้มครองจากอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นต่อการดำรงชีวิตไม่ว่าจะเป็นที่บ้าน สถานที่ทำงาน หรือในสังคม ทั้งนี้องค์ประกอบของความมั่นคงของมนุษย์ประกอบด้วย ๗ องค์ประกอบ ได้แก่ ด้านความมั่นคงทางเศรษฐกิจ ด้านความมั่นคงทางด้านอาหาร ด้านความมั่นคงทางด้านสุขภาพ ด้านความมั่นคงทางด้านสิ่งแวดล้อม ด้านความมั่นคงส่วนบุคคล ด้านความมั่นคงของชุมชน และด้านความมั่นคงทางการเมือง นอกจากนี้ โครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ หรือ UNDP (United Nations Development

Programmed) ได้กำหนดกรอบแนวคิดการพัฒนาคนุชย์โดยกำหนดดัชนี HDI (Human Development Index-HDI) เป็นดัชนีชี้วัดระดับการพัฒนาคนุชย์ในแต่ละประเทศซึ่งพิจารณาองค์ประกอบใน ๓ ด้าน ได้แก่ ด้านสุขภาพ ซึ่งชี้วัดจากความยืนยาวของการมีชีวิตอยู่ของคนในประเทศด้วยจำนวนปีของอายุคาดเฉลี่ย (Life expectancy) ด้านศักยภาพ ซึ่งวัดจากจำนวนปีเฉลี่ยและจำนวนปีคาดหมายของการได้รับการศักษาของคนในประเทศ และด้านคุณภาพชีวิต ซึ่งวัดจากมาตรฐานการครองชีพของคนในประเทศ ซึ่งวัดเฉพาะมิติทางเศรษฐกิจโดยดูจากระดับรายได้ประชาชาติต่อหัว (GNI per capital) จากแนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับสวัสดิการสังคมทั้ง ๔ แนวคิด จะเห็นถึงลักษณะของการจัดสวัสดิการสังคมที่มีได้มุ่งแต่เพียงตอบสนองต่อความต้องการขั้นพื้นฐานของคนุชย์และความต้องการของกลุ่มเป้าหมายในสังคมเท่านั้น แต่ยังคงคำนึงถึงหลักสิทธิมนุษยชนที่สะท้อนถึงสิ่งที่มีมนุษยทุกคนควรจะได้รับในฐานะที่เป็นมนุษยเฉกเช่นเดียวกัน และก้าวไปสู่แนวคิดที่ต้องสร้างสวัสดิการเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่คนในสังคม โดยปราศจากอคติ การเลือกปฏิบัติ เพื่อให้เกิดการพัฒนาคนุชย์ทั้งในมิติด้านสุขภาพ ด้านศักยภาพ และด้านคุณภาพชีวิต

๔. เงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูบุตร: การคุ้มครองทางสังคมในประเทศไทย

การคุ้มครองทางสังคม คือ การคุ้มครองผู้คนจากความเสี่ยงของการที่ไม่สามารถเข้าถึงโอกาสในการพัฒนาในด้านต่าง ๆ เพื่อใช้ศักยภาพของตัวเองได้อย่างเต็มที่ อาทิ ความเจ็บป่วย ทุพพลภาพ การอยู่ในช่วงที่ต้องพึ่งพิงเป็นพิเศษ เช่น วัยเด็กเล็ก วัยเรียน วัยชรา จึงจำเป็นที่จะต้องมึระบบคุ้มครองทางสังคมเพื่อทำให้สามารถเข้าถึงโอกาสต่าง ๆ ที่มีอยู่อย่างเท่าเทียม และใช้โอกาสเหล่านั้นอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น หรือ “การคุ้มครองเพื่อการพัฒนา” ตั้งแต่ปี ๒๕๔๓ เป็นต้นมา ประเทศไทยพยายามที่จะสร้างระบบสวัสดิการถ้วนหน้าสำหรับทุกคนและทุกช่วงวัย เพราะสวัสดิการถ้วนหน้า หมายถึง “สิทธิ” ที่เท่าเทียมกันที่ทุกคนจะได้รับการปกป้องคุ้มครองและพัฒนา นโยบายบางส่วนได้ช่วยเพิ่มสวัสดิการให้กับแรงงานในระบบประกันสังคม ทำให้เกิดสวัสดิการที่ครอบคลุมทุกช่วงอายุอย่างแท้จริง ขณะเดียวกันหลายนโยบายก็ขยายการคุ้มครองไปยังแรงงานนอกระบบประกันสังคมที่ยังไม่เคยได้รับความคุ้มครองมาก่อน แต่ยังมีเหลือช่องว่าง

เพียงหนึ่งเดียวที่ขาดหายไปของระบบสวัสดิการ นั่นคือ บุตรของแรงงานนอกระบบประกันสังคม ช่วงอายุ ๐-๖ ปี โดยมีจำนวนประมาณ ๔ ล้านคน หรือร้อยละ ๗๖ ของเด็กวัยดังกล่าว ที่ยังไม่ได้รับการคุ้มครอง ดังนั้น เงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูบุตร คือ สวัสดิการที่ช่วยเติมช่องว่างที่ขาดหายไปของระบบสวัสดิการถ้วนหน้าของไทย เงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูบุตร คือ รูปแบบสวัสดิการพื้นฐาน เพื่ออุดหนุนค่าใช้จ่ายเพื่อให้เด็กมีความเท่าเทียมในการเข้าถึงโอกาสที่จะพัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างเต็มที่ โดยเงินอุดหนุนฯ จะเป็นเงินที่รัฐจ่ายให้กับผู้เลี้ยงดูเด็กอย่างสม่ำเสมอ เช่น รายเดือน โดยผู้รับไม่ต้องจ่ายเงินสมทบ ปัจจุบันประเทศพัฒนาแล้วทั้งหลายล้วนจัดให้มีเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูบุตร รวมถึงประเทศกำลังพัฒนา อาทิ อินโดนีเซีย จีน มองโกเลีย ศรีลังกา บราซิล อาร์เจนตินา เม็กซิโก ซิลี แอฟริกาใต้ เคนยา มาลาวี สรุดังตารางที่ ๑

ตารางที่ ๑ รูปแบบสวัสดิการในประเทศไทย

กลุ่ม	รูปแบบพื้นฐาน	ประเทศไทย
เด็กเล็ก (๐-๖ ปี)	เงินอุดหนุนเลี้ยงดูบุตร	ไม่มี
เด็กวัยเรียน (๔-๑๘ ปี)	เรียนฟรี	มีแบบถ้วนหน้า
ผู้สูงอายุ (มากกว่า ๖๐ ปี)	บำนาญสังคม	มีแบบถ้วนหน้า
ผู้เจ็บป่วย	รักษาฟรี	มีแบบถ้วนหน้า
ผู้พิการ	เงินอุดหนุน	มีแบบถ้วนหน้า

ที่มา: ราณี หัสสรังสี, (๒๕๕๗).

ประเทศไทย คือ ผู้นำของประเทศกำลังพัฒนาในการมีระบบสวัสดิการถ้วนหน้า เพื่อคุ้มครองกลุ่มอายุและสภาวะการณ์ที่มีความเสี่ยง อาทิ รักษาฟรี (สำหรับผู้ป่วย) เบี้ยยังชีพผู้พิการ (สำหรับผู้มีความพิการ) เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ (สำหรับผู้สูงอายุ) และเรียนฟรี ถ้วนหน้า (สำหรับวัยเรียน) แต่สำหรับเรื่องเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูบุตรแล้ว ประเทศไทย กลับล้าหลังประเทศกำลังพัฒนาหลายประเทศ ซึ่งรวมไปถึงประเทศที่มีระดับรายได้ต่ำ อย่างประเทศในทวีปแอฟริกา ด้วยเหตุดังกล่าวเครือข่ายองค์การภาคประชาสังคม อาทิ

มูลนิธิเพื่อเด็กพิการ มูลนิธิเพื่อการพัฒนาเด็ก มูลนิธิดวงประทีป สหทัยมูลนิธิ มูลนิธิเด็กอ่อนในสลัม มูลนิธิเพื่อการพัฒนาบุคลากร ร่วมกับคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย และองค์การยูนิเซฟ ได้ร่วมกันศึกษาช่องว่างของระบบสวัสดิการไทยในช่วงอายุ ๐-๖ ปี และมีความเห็นร่วมกันที่จะผลักดันข้อเสนอ “เงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูบุตร” สำหรับเด็กอายุ ๐-๖ ปี ปัจจุบันมีเด็กเล็กในช่วงอายุ ๐-๖ ปี เพียง ๑.๓ ล้านคน (ร้อยละ ๒๔.๓) ที่ได้รับการคุ้มครองในรูปแบบเงินสงเคราะห์บุตรจากระบบประกันสังคม ขณะที่เด็กในช่วงวัยเดียวกันอีกกว่า ๔ ล้านคน ไม่ได้รับการคุ้มครอง โดยเป็นบุตรของแรงงานที่ไม่อยู่ในระบบประกันสังคมซึ่งมีสถานะที่ไม่มั่นคงทางรายได้ อาทิ เกษตรกร แรงงานรับจ้างชั่วคราว นอกจากนี้ในส่วนของภาคประชาสังคมหรือและเห็นร่วมกันว่าเงินอุดหนุนฯ ควรเท่ากับอัตราการคุ้มครองล่าสุดที่มีการปรับใช้ นั่นคือ เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขั้นต่ำที่ ๖๐๐ บาท/คน/เดือน โดยมีการให้เงิน ๒ แนวทาง ๑. ให้ ๖๐๐ บาทแก่เด็ก ๐-๖ ปีทั้งหมด ทั้งบุตรของแรงงานในระบบประกันสังคมและนอกระบบประกันสังคม ๒. ให้ ๖๐๐ บาทสำหรับเด็ก ๐-๖ ปีที่เป็นบุตรของแรงงานนอกระบบประกันสังคม และให้ ๒๐๐ บาทสำหรับบุตรของแรงงานในระบบประกันสังคมที่ได้รับเงินสงเคราะห์บุตรเดือนละ ๔๐๐ บาท (ราณี หัสสรังสี, ๒๕๕๗)

บทวิเคราะห์

จากการทบทวนวรรณกรรมข้างต้น พบว่า การจัดสวัสดิการสังคมสำหรับเด็กและเยาวชนยังประสบปัญหาด้านกลไกหรือองค์การบริหารจัดการสิทธิของเด็กและกองทุนสำหรับการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับเด็กและเยาวชน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

๑. ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖ ได้ให้ความหมายของ “เด็ก” หมายความว่า บุคคลซึ่งมีอายุต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์ แต่ไม่รวมถึงผู้ที่บรรลุนิติภาวะด้วยการสมรส ในขณะที่พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓ มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้ “เด็ก” หมายความว่า บุคคลอายุยังไม่เกินสิบห้าปีบริบูรณ์ และ “เยาวชน” หมายความว่า บุคคลอายุเกินสิบห้าปีบริบูรณ์ แต่ยังไม่ถึงสิบแปดปีบริบูรณ์ ซึ่งจากการศึกษางานของสุวิชัย โกศัยยะวัฒน์ (๒๕๕๑)

ได้กล่าวถึง การให้ความสำคัญกับเด็กเริ่มต้นเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๘ เป็นปีที่ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกเริ่มจัดงานเฉลิมฉลองวันเด็กขึ้นในประเทศของตนตามมติขององค์การสหประชาชาติ ที่นำปัญหาเรื่องเด็กมาอภิปรายและยกวางเป็นปฏิญญาว่าด้วยสิทธิเด็กขึ้น ทำให้ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกตื่นตัวให้ความสำคัญกับเด็กและมีมติเห็นชอบตรงกันว่าต้องให้ความสำคัญกับเด็กในประเทศของตนมากขึ้นกว่าเดิม ประเทศที่เป็นสมาชิกและประเทศอื่นจึงได้นำไปปฏิบัติอย่างกว้างขวางทั่วโลก กว่า ๔๐ ประเทศได้จัดงานฉลองวันเด็กแห่งชาติในประเทศของตนขึ้นอย่างเป็นทางการ โดยในปีนั้นกำหนดให้วันจันทร์สัปดาห์แรกของเดือนตุลาคม เป็นวันเด็กแห่งชาติ การจัดงานวันเด็กแห่งชาติในแต่ละประเทศขณะนั้นมีรูปแบบคล้ายกัน โดยยึดหลักการให้ความสำคัญแก่เด็กเป็นสำคัญ อย่างไรก็ตาม แม้รัฐบาลมีนโยบายแผนและเป้าหมายที่ชัดเจนในการพัฒนาเด็กและเยาวชนดังกล่าวมาแล้ว แต่ข้อควรพิจารณาอีกประการหนึ่งจากงานวิจัย พบว่า โครงสร้างของเด็กไทยเริ่มเปลี่ยนไป คือ จำนวนเด็กลดลงและมีแนวโน้มลดลงมากขึ้น เพราะอัตราการเพิ่มของประชากรลดลงโดยรวม คนอยู่เป็นโสดหรือแต่งงานแล้วไม่มีบุตรหรืออยู่กินกันโดยไม่แต่งงานจึงไม่มีบุตรมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นในสังคมไทย ผู้ที่สมรสแล้วส่วนมากมีบุตรเพียง ๑-๒ คน เท่านั้น นอกจากนี้ กลุ่มเด็กและเยาวชนถือว่าเป็นกลุ่มที่ความเปราะบางและอาจถูกคุกคามด้วยวิธีการต่าง ๆ จากสังคม โดยมีสาเหตุของความเปราะบางทางด้านจิตใจ เช่น ถูกทอดทิ้ง พลัดพราก ขาดการเลี้ยงดู ถูกเอารัดเอาเปรียบทางเพศ มีความรู้สึกโดดเดี่ยว ถูกกักขัง ใช้แรงงาน และเป็นเหยื่อความรุนแรงของครอบครัว เป็นต้น ซึ่งอมรวิรัช นาคกรทรรพ (๒๕๕๗) ได้จำแนกเด็กด้อยโอกาสและมีความเปราะบางเป็น ๔ กลุ่ม คือ กลุ่มที่เปราะบางทางเศรษฐกิจ เช่น ประสบปัญหาครอบครัว ครอบครัวยากจน ต้องช่วยพ่อแม่ทำงาน กลุ่มเด็กที่เปราะบางทางสังคม เช่น กลุ่มแม่วัยรุ่น กลุ่มเด็กที่ติดยาเสพติด กลุ่มที่มีความพิเศษในการเรียนรู้ เช่น บกพร่องทางการเรียนรู้ และกลุ่มที่มีปัญหาเฉพาะตัว เช่น ไร้สัญชาติ และนอกจากปัญหาการเข้าไม่ถึงระบบการศึกษาแล้ว ยังมีปัญหาความเสี่ยงสูงที่เด็กจะออกจากการศึกษากลางคัน ด้วยสถานการณ์ต่าง ๆ สะท้อนให้เห็นถึงความเปราะบางและการขาดโอกาสและการเข้าถึงสวัสดิการที่จำเป็นสำหรับเด็กและเยาวชนทั้งในด้านสุขภาพ การดำรงชีวิตและความปลอดภัยในชีวิต

๒. องค์การบริหารจัดการยังไม่มีความเหมาะสม เนื่องจากประธานคณะกรรมการคุ้มครองเด็กยังไม่สามารถทราบถึงปัญหาและมีเวลาอย่างเต็มที่ในการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับเด็ก สอดคล้องกับวิจิตรา (ฟุ้งลดดา) วิเชียรชม (๒๕๕๙, น. ๙๐๖) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง การจัดสวัสดิการสังคมสำหรับเด็ก พบว่า การจัดสวัสดิการสำหรับเด็กยังขาดการมีส่วนร่วมของเด็กในองค์ประกอบขององค์กร ส่วนเรื่องสิทธิของเด็กยังขาดบทบัญญัติแห่งกฎหมายกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการที่ชัดเจนในการให้บริการเพื่อให้เด็กเข้าถึงสิทธิได้อย่างแท้จริง รวมทั้งการจัดสรรเงินงบประมาณยังไม่เพียงพอสำหรับเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับเด็ก

๓. สวัสดิการของไทยมีข้อจำกัดด้านบทบัญญัติเชิงบริหารจัดการ และเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกฎหมายไทยกับกฎหมายต่างประเทศใน ๙ ประเด็น ได้แก่ เจตนารมณ์ของกฎหมายสวัสดิการสังคม โครงสร้างคณะกรรมการสวัสดิการสังคมในระดับชาติและระดับท้องถิ่น อำนาจหน้าที่คณะกรรมการสวัสดิการสังคมในระดับชาติและระดับท้องถิ่น หน่วยงานและอำนาจหน้าที่ด้านการปฏิบัติของรัฐ การกำหนดกลุ่มเป้าหมายผู้ใช้บริการ การบริหารกองทุนด้านสวัสดิการสังคม การตรวจสอบการทำงานของคณะกรรมการสวัสดิการสังคม การมีส่วนร่วมของประชาชนในกฎหมายสวัสดิการสังคม ควรปรับปรุงทั้ง ๙ ประเด็น (มาตี ลิมสกุล, ๒๕๕๘, น. ๒๘)

แนวทางการจัดการสวัสดิการสังคมสำหรับเด็กที่เหมาะสมในอนาคต

๑. ควรมีการแก้ไของค์ประกอบและบทบาทของประธานกรรมการและคณะกรรมการที่มีอำนาจหน้าที่ดูแลบริหารจัดการโดยให้ความสำคัญกับการคุ้มครอง การส่งเสริม และการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเด็ก กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการจัดสวัสดิการสังคมดังกล่าวอย่างชัดเจน เพื่อให้เด็กสามารถเข้าถึงสิทธิและใช้สิทธิได้อย่างแท้จริง โดยมีเงินงบประมาณอย่างเพียงพอสำหรับเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินการด้วย เพื่อให้เด็กได้รับการเลี้ยงดูอย่างดีเหมาะสม เจริญเติบโตเป็นทรัพยากรบุคคลที่มีคุณภาพของสังคม มีสุขภาพอนามัยที่แข็งแรงทั้งทางร่างกายและจิตใจ สามารถดำเนินชีวิตโดยพึ่งพาตนเองได้ ไม่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนต่อบุคคลอื่น เป็นพลังสำคัญของประเทศจากการได้รับการปลูกฝังให้มี

จิตสาธารณะ เพื่อพัฒนาสังคมให้เจริญก้าวหน้าทั้งทางเศรษฐกิจและสังคมในระดับประเทศและในประชาคมอาเซียน โดยคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของเด็ก หน่วยงาน หรือองค์กรที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาคเอกชนและภาครัฐ โดยเฉพาะอย่างยิ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งมีหน้าที่โดยตรงในการให้บริการสาธารณะแก่เด็กและมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับเด็ก อันจะทำให้รู้และเข้าใจปัญหาของเด็ก ซึ่งจะทำให้การบริหารจัดการและการดำเนินการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตของเด็กเป็นไปในทิศทางที่สอดคล้องกับความจำเป็นและความต้องการของเด็กได้อย่างแท้จริง โดยจะส่งผลให้สามารถทำให้มีการจัดสวัสดิการสังคมด้วยการคุ้มครอง ส่งเสริม และพัฒนาคุณภาพชีวิตของเด็กได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้เด็กได้รับการเลี้ยงดูด้วยความรักและได้รับความอบอุ่น อันจะทำให้เด็กมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น สามารถเจริญเติบโตเป็นทรัพยากรบุคคลที่มีคุณค่าของสังคมไทยต่อไป (วิจิตรา (ฟุ้งลัดดา) วิเชียรชม, ๒๕๕๙, น. ๙๐๖)

๒. ควรตรากฎหมายกลางว่าด้วยการบริหารสวัสดิการสังคมฉบับใหม่ที่กำหนดให้มีการบริหารจัดการสวัสดิการสังคมตั้งแต่ระดับชาติสู่ระดับท้องถิ่น โดยจัดตั้งคณะกรรมการสวัสดิการสังคมแห่งชาติให้มีฐานะเป็นนิติบุคคลซึ่งไม่เป็นส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจ แต่อยู่ในการกำกับดูแลของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และควรมีคณะกรรมการระดับท้องถิ่นเพื่อกระจายอำนาจ และลดความซ้ำซ้อนในการปฏิบัติงาน รวมทั้งควรกำหนดบทลงโทษสำหรับการกระทำที่ไม่สุจริตในการปฏิบัติงานด้านสวัสดิการสังคมด้วย (มาตี ลิมสกุล, ๒๕๕๘, น. ๒๘)

๓. ควรกำหนดสิทธิและโอกาสในการเข้าถึงการจัดสวัสดิการของรัฐตามแนวคิดความเป็นธรรมที่ให้ความสำคัญกับสิทธิพลเมือง (Civil Right) การได้รับสิทธิพื้นฐาน (Basic Rights) การคุ้มครอง (Protection) โอกาส (Opportunities) และสิทธิประโยชน์ทางสังคม (Social Benefits) ควรหลีกเลี่ยง ๓.๑) อคติ (Prejudice) คือ ความเชื่อหรือทัศนคติเชิงลบที่ไม่ชอบต่อบุคคล หรือกลุ่มอันเป็นมายาคติ และทำให้เกิดแนวคิดที่ไม่ถูกต้องต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ๓.๒) การเลือกปฏิบัติ (Discrimination) คือ การกระทำที่ปฏิบัติต่อประชาชนอย่างแตกต่างกัน อันเป็นผลมาจากความเชื่อที่มีอคติต่อเรื่องนั้น ๆ หากการเลือกปฏิบัติมีการขยายวงกว้างและพัฒนาไปสู่ระบบการเลือกปฏิบัติจะนำไปสู่ “การกดขี่” ๓.๓) การกดขี่ (Oppression) คือ การบีบบังคับและการใช้อำนาจโดยไม่มีเหตุผล

บทสรุป

จากสถานการณ์และกฎหมายที่เกี่ยวข้องข้างต้น พบว่า ประเทศไทยมีการจัดสวัสดิการสำหรับเด็กและเยาวชนแบบแยกส่วนตามพื้นที่ และลักษณะของสวัสดิการ โดยลักษณะของการจัดสวัสดิการสังคมที่ดีสมควรมุ่งเพียงตอบสนองต่อความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์และความต้องการของกลุ่มเป้าหมายในสังคมเท่านั้น แต่ควรคำนึงถึงหลักสิทธิมนุษยชนที่สะท้อนถึงสิ่งที่มนุษย์ทุกคนควรจะได้รับในฐานะที่เป็นมนุษย์เป็นไปตามแนวคิดที่ต้องสร้างสวัสดิการเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่คนในสังคม โดยปราศจากอคติ การเลือกปฏิบัติ และการกีดกัน ซึ่งการดำเนินการจัดสวัสดิการต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วนของประเทศทั้งในระดับส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น ในการร่วมกันดำเนินการแก้ไของค์ประกอบและบทบาทของประธานกรรมการและคณะกรรมการที่มีอำนาจหน้าที่ดูแลบริหารจัดการสวัสดิการ โดยให้ความสำคัญกับการคุ้มครอง การส่งเสริม และการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเด็กและเยาวชน กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการจัดสวัสดิการสังคมดังกล่าวอย่างชัดเจน เพื่อให้เด็กและเยาวชนสามารถเข้าถึงสิทธิ มีโอกาสใช้สิทธิได้อย่างแท้จริง โดยมีเงินงบประมาณอย่างเพียงพอ ทั่วถึง เหมาะสม เป็นธรรม และการจัดสวัสดิการต่าง ๆ ให้เป็นไปตามมาตรฐานทั้งทางด้านการศึกษา สุขภาพอนามัย ที่อยู่อาศัย การทำงานและการมีรายได้ นันทนาการ กระบวนการยุติธรรม และบริการทางสังคมทั่วไป โดยคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์

เอกสารอ้างอิง

- จิระ บุรีคำ. (ม.ป.ป.). ความเหลื่อมล้ำของการกระจายรายได้ของครัวเรือนเกษตรกรชาวเขา
ในเขตภาคเหนือตอนบน. ม.ป.ท.
- ณัฐ คุ้มภู. (๒๕๕๓). กฎหมายสิทธิเด็ก. ค้นเมื่อมิถุนายน ๒๕๖๑ จาก <http://www.thaihealth.or.th/node/18151>
- ธนาชัย สุนทรอนันตชัย. (๒๕๕๙). ความเท่าเทียม ความเสมอภาค และความเป็นธรรม
ทางสังคม กับการจัดสวัสดิการสังคมของประเทศไทย. วารสารวิชาการ
คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ. ๗(๒): ๕๒-๖๕.
- ธร ปีติดล. (๒๕๖๐). พัฒนาการของระบบสวัสดิการในประเทศไทยจาก พ.ศ. ๒๔๗๕
ถึง ๒๕๕๓: ข้อสังเกตจากการศึกษาเปรียบเทียบทฤษฎีกับประสบการณ์
ของประเทศไทย. วารสารประวัติศาสตร์ ธรรมศาสตร์. ๔(๒): ๑๙๔-๒๖๘.
- มาตี ลิ้มสกุล. (๒๕๕๘). กฎหมายกลางว่าด้วยการจัดสวัสดิการสังคมของประเทศไทย.
วารสารสังคมสงเคราะห์ศาสตร์. ๒๓(๑): ๒๘-๕๔.
- ราณี หัสสรังสี. (๒๕๕๗). เงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูบุตร: เครื่องมือเพื่อสร้างความเป็นธรรม
ในระบบสวัสดิการ. เอกสารประกอบการประชุมวิชาการประจำปี ๒๕๕๗
สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วรรณพงษ์ ดุรงค์เวโรจน์. (๒๕๖๐). เครื่องมือใหม่ในการวิเคราะห์ความเหลื่อมล้ำของรายได้:
กรณีศึกษาประเทศไทย. วารสารเศรษฐศาสตร์ธรรมศาสตร์. ๓๕(๒): ๒๙-๔๘.
- วิจิตรา (ฟุ้งลัดดา) วิเชียรชม. (๒๕๕๙). การจัดสวัสดิการสังคมสำหรับเด็ก. วารสารนิติศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ๔๕(๔): ๙๐๖-๙๒๗.
- สมชัย จิตสุชน. (๒๕๕๔). สู่ระบบสวัสดิการสังคมถ้วนหน้าภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๐. กรุงเทพฯ:
สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ.
- สมชัย จิตสุชน. (๒๕๕๘). รายงานการวิจัยความเหลื่อมล้ำในสังคมไทย: แนวโน้ม นโยบาย
และแนวทางขับเคลื่อนนโยบาย. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนา
ประเทศไทย.
- สุวิชัย โกศัยยะวัฒน์. (๒๕๕๑). วันเด็กแห่งชาติ: พัฒนาการและความสำคัญต่อการพัฒนา
ทรัพยากรมนุษย์. วารสารการศึกษาและพัฒนาสังคม. ๔(๒): ๑-๑๘.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (๒๕๖๐). *ดัชนีความก้าวหน้าของคนปี ๒๕๖๐*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

..... (๒๕๖๐). *รายงานการวิเคราะห์สถานการณ์ความยากจนและความเหลื่อมล้ำในประเทศไทย ปี ๒๕๕๙*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

อมรวิชัย นาคกรทรรพ. (๒๕๕๗). *ระบบการดูแลเด็กและเยาวชนขาดโอกาส*. ค้นเมื่อ มิถุนายน ๓, ๒๕๖๑ จาก <http://www.thaihealth.or.th/Content/24390-%E0%B8%A3%E0%B8%B0%E0%B8%9A%E0%B8%9A%E0%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B8%94%E0%B8%B9%E0%B9%81%E0%B8%A5%E0%B9%80%E0%B8%94%E0%B9%87%E0%B8%81%E0%B9%81%E0%B8%A5%E0%B8%B0%E0%B9%80%E0%B8%A2%E0%B8%B2%E0%B8%A7%E0%B8%8A%E0%B8%99%E0%B8%82%E0%B8%B2%E0%B8%94%E0%B9%82%E0%B8%AD%E0%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%AA.html>

อารยะ ปรีชาเมตตา. (๒๕๕๘). *พลวัตความเหลื่อมล้ำทางรายได้ภายใต้สมมติฐานการเลือกกลุ่มอัตลักษณ์ทางสังคม*. *วารสารเศรษฐศาสตร์ประยุกต์*. ๒๒(๒): ๑-๒๔.